

- Lưu Á Châu: Niềm tin và đạo đức *(phần cuối)*
- Trung Quốc: Chưa đến lúc từ bỏ phương châm chiến lược "giấu mình chờ thời"

LƯU Á CHÂU: NIỀM TIN VÀ ĐẠO ĐỨC *(phần cuối)*

(3) Kẻ thống trị của các triều đại trước kia thực hiện chính sách ngu dân

Tuy tư tưởng của Nho giáo, Đạo giáo và Phật giáo là không giống nhau, nhưng về mặt chủ nghĩa chống trí thức hoặc chủ trương ngu dân đều như nhau. Chính vì vậy, tôn giáo mới giành được sự coi trọng của kẻ thống trị. Dưới sự tấn công đồng thời của những khoa viên học tôn giáo này và

chính sách ngu dân của kẻ thống trị, người Trung Quốc đã hình thành quần thể như ngày nay. Sở trường giỏi nhất của người Trung Quốc là ca tụng công đức, thứ hai là cáo giác, thứ ba là giở thủ đoạn, cuối cùng là khôn ngoan giữ mình. Người Mãn Thanh thống trị Trung Quốc là thành công nhất. Họ đã hiểu sâu được đặc trưng quan trọng của người Trung Quốc: độc lòng trung thành với cá nhân, chứ không độc lòng trung thành với đất nước. Ai có lợi cho mình thì mình theo người đó. Người Mãn Châu đã thống trị ba dân tộc Hán, Mông, Tạng của Trung Quốc, họ đã nhằm vào từng đặc điểm khác nhau sử dụng mánh khóe khác nhau: người Tây Tạng tin ngưỡng Phật giáo, triều đình nhà Thanh liền phòng theo kiểu dáng của Tây Tạng để sửa đền chùa ở Thừa Đức, đón Lạtma đến kinh thành để làm ông lớn; còn người Mông Cổ rất nhanh nhẹn dũng cảm, nhà Thanh liền sử dụng biện pháp hôn nhân, gả con gái vua (công chúa) cho vương công Mông Cổ. Điều này có nghĩa là anh sinh con trai, cũng là cháu ngoại của tôi. Đối với người Hán, họ dùng khoa cử. Người Hán có tật xấu là thích làm quan. Chỉ cần cho anh làm quan, giống như cho chó một cục xương là cúi đầu cụp tai, bảo gì nghe nấy.

Hồi tôi còn học ở Mỹ, thầy hướng dẫn của tôi ở trường Đại học Stanford chuyên nghiên cứu về Mao Trạch Đông, ông cho rằng trong cuộc đời Mao Trạch Đông đã làm được 31 sự kiện: (1) năm 1921 vào đảng, (2) năm 1925 chuyển sang theo nông dân, (3) từ năm 1923-1927 gia nhập Quốc Dân Đảng, (4) năm 1928 thành lập căn cứ địa ở nông thôn, (5) khu Xôviết Giang Tây, (6) sự kiện Phú Điền, (7) cuộc vận lý trường chinh năm 1935, (8) hội nghị Tuân Nghĩa, (9) tranh giành quyền lãnh đạo Đảng Cộng sản Trung Quốc với Trương Quốc Đào, (10) năm 1937 hợp tác với Quốc Dân Đảng, (11) kết hôn với Giang Thanh, (12) chỉnh đốn tác phong ở Diên An, (13) Đại hội 7 nêu cao tư tưởng Mao Trạch Đông, (14) giành được chính quyền trên cả nước, (15) tiến hành cải cách ruộng đất, (16) năm 1950 tham gia cuộc chiến tranh Triều Tiên, (17) sự kiện Cao Cương, (18) Tam phản ngũ phản (2 phong trào trong thời gian cuối 1951 đến 10/1952. Tam phản: chống tham ô, lãng phí và quan liêu; Ngũ phản: trong ngành công thương nghiệp tư doanh chống hối lộ, trốn thuế và lậu thuế, lấy cắp tài sản

nhà nước, làm ăn gian dối, đánh cắp tình báo kinh tế), (19) công tư hợp doanh và hợp tác xã nông thôn, (20) chống cánh hữu, (21) đại nhày vọt, (22) hội nghị Lư Sơn, (23) quan hệ với Liên Xô tan vỡ, (24) chuẩn bị đánh đổ Lưu Thiếu Kỳ, (25) phát động cuộc đại Cách mạng văn hóa, (26) giúp Việt Nam kháng chiến chống Mỹ, (27) xác định Lâm Bưu là người kế vị, (28) kết thúc thời kỳ băng giá với Mỹ, (29) nâng đỡ “Bè lũ bốn tên”, (30) đánh đổ Đặng Tiểu Bình, (31) bố trí Hoa Quốc Phong làm người kế vị.

Tôi đã nghiên cứu tỉ mỉ 31 sự kiện này, tôi phát hiện trong đó có 20 sự kiện có liên quan với việc hủy hoại tinh thần và đạo đức của con người. Dưới đây tôi có mấy gạch đầu dòng: đến năm 1966, cuối cùng Mao Trạch Đông đã phát động cuộc “Đại Cách mạng văn hóa” chưa từng có trong lịch sử, làm cho nền kinh tế của Trung Quốc đi đến bên bờ của sự sụp đổ, càng làm cho tổ chất đạo đức của nhân dân cả nước hạ thấp xuống mức đáng sợ, đất nước ta đã có vài lần rơi vào tình cảnh muôn đời không thể khôi phục được. Tinh thần, là cái gốc lập mệnh của một con người, là cái gốc để thể hiện sự mạnh mẽ của một dân tộc, là cái gốc sinh tồn của một quốc gia. Có thể cái gì cũng không có, nhưng không thể không có tinh thần. Cách đây không lâu, khi đến Sư đoàn 33 không quân, tôi có đến thăm trại tập trung Tra Tư Động. Rất nhiều liệt sỹ như chị Giang đã hy sinh ở đó. Khi ấy, nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa đã thành lập. Chị Giang ở trong tù còn thêu lá cờ đỏ năm sao. Vì chị ấy không biết hình dáng của lá cờ đỏ năm sao, nên chị đã thêu một ngôi sao to ở chính giữa, bốn góc mỗi góc một ngôi sao nhỏ. Khi Quốc Dân Đảng chuẩn bị bắt đầu cuộc tàn sát, thì Quân Giải Phóng đã tiến gần Bách Thị Dịch. Đội du kích Hoa Doanh Sơn đã nổi được liên lạc với Quân đoàn 47. Đội du kích nói, các anh mau đi đi, ở Bạch Công Quán và trại tập trung Tra Tư Động sắp hành quyết tù nhân chính trị rồi. Kết quả là Quân Giải Phóng cho rằng các thành viên của đội du kích Hoa Doanh Sơn là lừa đảo, có thể quân địch đang cài bẫy, nên họ đã không hành động. Kết quả, cuộc tàn sát được bắt đầu. Các liệt sỹ hiên ngang đi đến cái chết. Có người nói, thật đáng tiếc, họ không được thấy một Trung Quốc mới, mục tiêu họ đang đấu tranh sắp trở thành hiện thực, thế mà họ không được nhìn thấy. Tôi nói bạn nhầm rồi. Tại đây lòng má nói, chính

họ mới là những người vô cùng hạnh phúc, vì khi ấy tín ngưỡng trong lòng họ sắp thành hiện thực, ở thời điểm đó họ chết đi không phải là một sự đau khổ, mà là một niềm hạnh phúc. Sự đau khổ thực sự là những người đó sống lại, nhìn thấy công cuộc xây dựng nước Cộng hòa Nhân dân, sau đó là cuộc chống cánh hữu, tam phản ngũ phản, “Cách mạng văn hóa”, những người vì đảng mà hiến trọn cuộc đời mình rồi lại bị hành hạ đến chết đi sống lại, mới là đau khổ nhất. Muốn chết, mà không chết nổi, muốn sống, cũng không xong. Cuối cùng mất đi niềm tin và tín ngưỡng, giống như đồ bị thối. Đảng viên cộng sản mất đi tín ngưỡng như thế nào? Bạn hãy nhìn những tham quan ô lại của thời nay sẽ rõ. Đảng viên cộng sản có tín ngưỡng như thế nào? Bạn hãy nhìn chị Giang hay Hứa Hiều Hiên thì sẽ biết. Tắm tre mà đâm vào đầu ngón tay, sẽ đau đớn không chịu nổi. Thế mà ý chí của họ vẫn như gang thép. Thế nhưng, tham quan hiện nay ai ai cũng sợ chết. Quan càng to càng sợ chết, khi Thứ trưởng Bộ Công an Lý Kỳ Châu bị bắt khi thể oai phong ngất trời, nói: “nếu tôi có vấn đề, một nửa số người của Bộ chính trị cũng đáng tội chết!” Đến khi thật sự chuẩn bị từ hình, ông ta quỳ xuống đất xin tha thứ: “hãy cho tôi một con đường sống.” Hồ Trường Thanh (phó Tỉnh trưởng tỉnh Giang Tây) sắp chết đến nơi còn nói, tôi có thể viết chữ, các anh giữ tôi lại, tôi viết chữ cho các anh. Anh không phải là Nhan Chân Khanh (704-789, nhà thư pháp hàng đầu của Trung Quốc, vị quan thái thú trung thành của đời Đường), dù anh là Nhan Chân Thanh thì anh cũng bị giết. Trong cuộc nổi loạn An Sử chẳng phải là Nhan Chân Thanh cũng bị giết hay sao? Anh còn than vãn gì nữa. Nhìn lại những tên lưu manh anh chị ở địa phương đó, bao gồm một số người “x x x”, nhìn chúng đều rất “ngoan cố”. Ở Quý Châu hành quyết một phạm nhân, trước khi áp giải phạm nhân đến trường bắn, cảnh sát phải buộc ống quần của anh ta lại, tại sao phải buộc ống quần chứ, vì sợ anh ta bức bí quá cho ra quần. Anh ta nói, thật nực cười, buộc ống quần của tôi làm gì chứ? Khi bắn, vì sợ bắn trượt nên đã dùng phấn vẽ vòng tròn trên lưng của anh ta. Một viên đạn được bắn đi, tưởng anh ta gục ngã rồi. Nhưng anh ta vẫn sống và mắng một câu, “x x x”, bắn cũng không bắn chuẩn. Lại bắn một viên nữa, anh ta lại mắng, thật ngu xuẩn. Bắn liền 5 viên mới chết. Làm

tin ngưỡng; nếu là triết học thì là triết học của xã hội quan trường hóa. Xét từ ý nghĩa này, Nho học có tội với người Trung Quốc. Trung Quốc không thể có nhà tư tưởng, chỉ có các nhà mưu lược. Xã hội Trung Quốc là một xã hội binh pháp, dân tộc chúng ta chỉ tôn sùng các nhà mưu lược. Một Gia Cát Lượng bị người phản phúc chẳng mấy thành công trong sự nghiệp lại được người ta kỷ niệm nhiều lần. Ông ấy bụng dạ kém khoáng đạt, cách dùng người không thích hợp. Có tư liệu cho thấy Gia Cát Lượng cũng là kẻ lộng quyền. Nhưng chính con người như thế đã được cất nhắc lên tầm cao phát sợ, đây cũng là một sự khắc họa tâm hồn dân tộc ta. Dưới hình thái xã hội thế này, có ba loại hành vi thịnh hành ở Trung Quốc.

1- *Thuật nguy biện.* Con trai tôi năm nay thi vào khoa báo chí của một trường đại học. Khoa này là một trong những khoa báo chí tốt nhất của Trung Quốc. Tôi bảo con trai: mang giáo trình cho bố xem. Sau khi xem xong tôi bảo thứ này không đáng đọc. Trong giáo trình có một suy luận thế này: Trung Quốc đã phát minh ra thuốc nổ. Sau khi thuốc nổ truyền tới châu Âu đã phá tan dinh lũy phong kiến châu Âu thời trung cổ. Thật nực cười. Thuốc nổ anh phát minh ra đã phá tan dinh lũy phong kiến của người ta, thế sao dinh lũy của anh lại không bị phá vỡ? Ngược lại càng chắc hơn? Tại Đại học quốc phòng Trung Quốc, khi thảo luận về vấn đề Đài Loan, có một quan điểm được nhiều người tán đồng như sau: Đài Loan như một cái ổ khóa. Nếu không giải quyết được vấn đề Đài Loan thì cái khóa này sẽ khóa chặt cánh cổng lớn của Trung Quốc. Trung Quốc sẽ không còn đường ra biển. Đó là sự nguy biện. Tôi có thể nói thế này. Sau khi Tây Ban Nha trở thành cường quốc biển, cũng không thể ngăn chặn được nước láng giềng Hunggari trở thành cường quốc biển. Eo biển Dover của Pháp cách nước Anh chỉ có 28 hải lý, Anh có thể ngăn chặn Pháp trở thành cường quốc biển không? Trung Quốc đã mất biển chủ yếu là do tầng lớp thống trị Trung Quốc trong nhiều thế hệ chưa có quan điểm quyền lực biển.

2- **Đối ngoại lôi kéo võ vè, đối nội tàn nhẫn.** Văn minh châu Âu và văn minh Trung Quốc gần như đồng thời cất bước, nhưng châu Âu đã hình thành được khá nhiều quốc gia nhỏ, Trung Quốc hình thành một đại đế quốc thống nhất. Nói đến đây, chúng ta thường được dạy rằng từ đó

thực, châu Âu hình thành nhiều quốc gia như vậy chính là một kiểu thể hiện tư tưởng tự do của họ. Tuy hình thành nhiều quốc gia nhỏ như vậy, nhưng bao nhiêu thứ có liên quan tới văn minh nhân loại lại sinh ra từ các tiểu quốc chia tách ra ấy, còn chúng ta đã làm được gì cho văn minh thế giới? Thống nhất giang sơn chắc chắn có một mối liên hệ tất yếu nào đó với tư tưởng thống nhất. Xã hội mưu lược là một xã hội mang tính hướng nội. Tôi đã từng nghiên cứu kỹ sự khác biệt giữa Mỹ và Trung Quốc: Trung Quốc về cơ bản mềm mỏng trong các công việc quốc tế, nhưng lại cứng rắn với các sự việc trong nước. Mỹ thì ngược lại, cứng rắn với các công việc quốc tế, mềm dẻo với các công việc trong nước. Tôi không nhớ rõ mình đã đề cập tới vấn đề này trong cuốn sách nào của tôi, có lẽ là cuốn “Đánh giá nguy hiểm tác chiến với Đài Loan”, và kết luận thế này: Chuyện này là do sự khác biệt về văn hóa. Văn hóa Trung Quốc có tính khép kín, kín đáo, hướng nội. Văn hóa Mỹ thì mở cửa, hướng ngoại. Tư tưởng đại thống nhất cũng là tư tưởng kiểu hướng nội. Điều này giải thích nguyên nhân vì sao chúng ta là bấy cừu trước những kẻ xâm lược nước ngoài, nhưng lại là lang sói trước đồng bào của mình. Gần một trăm lính Nhật là đủ để áp giải 50.000 tù binh của quân Quốc Dân đảng tới Yến Tử Cơ (địa danh thuộc tỉnh Giang Tô, Trung Quốc) xử bắn. Chưa nói đến phản kháng, ngay đến dùng khí bỏ chạy, các tù binh này cũng chẳng có. Trong chiến dịch Lai Vu của cuộc chiến tranh giải phóng dân tộc, chỉ trong 3 ngày quân đội chúng ta đã tiêu diệt được 56.000 người. Sau chiến tranh, Vương Huy Vũ oán thán: 50.000 cái đầu lợn để quân cộng sản bắt, ba ngày cũng bắt không hết. “Còn người Trung Quốc muốn đánh người Trung Quốc thì mới gọi là dũng mãnh!”

3- *Hành vi hèn kém.* Sự hèn kém về tinh thần ắt sẽ đem lại hèn kém trong hành vi. Sự cao quý tinh thần ắt sẽ mang lại sự cao quý trong hành vi. Khoảng 20 năm trước tiểu khu tôi sống có xảy ra câu chuyện như sau: một cặp vợ chồng cãi nhau đòi ly hôn, người chồng mang bò về nhà, hai vợ chồng cãi nhau. Người vợ chạy lên gác đòi tự tử. Rất nhiều người vây quanh xem. Có kẻ vì hi hửng khi thấy người khác gặp nạn mà hét to: “Nhảy đi, nhảy đi!”, sau đó anh ta bắt đầu cửa đập và bắt đầu la hét, những người xem

thậm chí còn cảm thấy tiếc rẻ. Tôi chờ dài một cái rồi trở về nhà, mở tivi xem. Trên tivi đang chiếu một bộ phim kể về một câu chuyện có thật ở châu Âu: Một nước nào đó, theo trí nhớ ít ỏi của tôi có lẽ là Hunggari thì phải, 70 năm trước có một người thợ mỏ trẻ sắp cưới vợ, trong lần cuối cùng xuống giếng mỏ trước khi kết hôn đã xảy ra sập hầm, người thợ mỏ mãi mãi không trở về. Cô dâu không thể tin người yêu của mình đã ra đi mãi mãi, cứ thế dang dăng chờ 70 năm trời. Cách đây ít lâu người ta sửa lại hầm mỏ, phát hiện một xác người nằm ở chỗ sâu nhất của vũng nước đọng. Đó chính là chàng rể - thợ mỏ bị vùi dưới giếng 70 năm về trước. Vì dưới ấy không có không khí, xác lại ngâm trong nước có khoáng chất nên người đó vẫn trẻ như lúc chết. Còn cô dâu đã là một bà lão tóc bạc phơ. Bà cụ ôm lấy người yêu mình khóc nức nở. Bà quyết định tiếp tục hôn lễ với người yêu của mình. Một câu chuyện thật gây xúc động: Cô dâu hơn 80 tuổi mặc áo cưới trang trọng một màu trắng tinh như tuyết. Tóc cũng trắng như tuyết. Người yêu của bà thì vẫn trẻ như vậy, mắt nhắm nghiền nằm trên một cỗ xe ngựa. Hôn lễ và tang lễ đồng thời tổ chức. Không biết bao nhiêu người đã rơi lệ.

Một sự việc có thể thử thách trình độ đạo đức của dân tộc Trung Quốc chính là việc Mỹ xảy ra “sự kiện 11/9”. Sự kiện này tuy không làm thay đổi thế giới, nhưng đã làm thay đổi nước Mỹ. Đồng thời, thế giới sau ngày ấy rất khó trở lại như trước sự kiện này. Khi xảy ra “sự kiện 11/9”, ít nhất trong một quãng thời gian sau đó Trung Quốc đã bị bao phủ bởi một bầu không khí không lành mạnh. Tối ngày 12/9, các sinh viên của Đại học Bắc Kinh và Đại học Thanh Hoa khua chiêng gõ trống. Tôi bảo đội tuyển bóng đá quốc gia Trung Quốc còn chưa lọt vào vòng sau mà, phải đến ngày 7/10 đội Trung Quốc mới đấu trận đấu cuối cùng với các Tiểu vương quốc Ảrập thống nhất, nếu thắng sẽ lọt vào danh sách dự World Cup. Một lát sau tôi mới biết là các sinh viên Trung Quốc đang chúc mừng việc Tòa tháp đôi của Mỹ bị đánh sập. Khi ấy có một đoàn nhà báo Trung Quốc đang ở thăm Mỹ, nhìn thấy tòa nhà Trung tâm thương mại thế giới bị đánh bom, các thành viên của đoàn nhà báo này không sion đồng đã viết: Đây là một dạng ngấm của văn hóa, điều này

không thể trách họ, bọn họ đã không thể kiềm chế bản thân. Kết quả là họ bị (Chính phủ Mỹ -ND) tuyên bố mãi mãi là những người không được hoan nghênh ở Mỹ. Hồi ấy, tôi đang ở không quân Bắc Kinh, mấy ngày đó đều có binh sỹ đến thăm tôi, gặp ai tôi cũng hỏi quan điểm của họ về "sự kiện 11/9". Nhiều người nói: đánh bom hay lắm. Sau này tôi nói đây là một tình trạng rất đáng buồn. Nếu những người đó yêu mến Trung Quốc, thế thì Trung Quốc có nên cứu họ không? Về các phương tiện thông tin đại chúng thì càng không nên nhắc tới. Ở Trung Quốc, nơi không có tin tức nhất là báo chí. Năm 1997 Công nương Diana chết vì tai nạn giao thông. Bất kể Diana là người thế nào, hoàng gia Anh quốc ra sao thì ít nhất bà ấy còn có giá trị tin tức. Các tờ báo lớn trên thế giới đều đưa tin này ở trang nhất, duy nhất báo chí Trung Quốc không đưa tin này. Hôm đó tin tức đầu bảng của các tờ báo lớn ở Bắc Kinh là "Các trường trung, tiểu học Bắc Kinh hôm nay đã khai giảng". Tin này chẳng khác gì tin: "Người Bắc Kinh hôm nay ăn sáng rồi", giá trị thông tin là như vậy.

Đêm thứ 2 sau sự kiện 11/9 tôi ngồi xem chương trình "Bình luận điểm nóng" trên ti vi. Tôi muốn thử xem "miệng lưỡi của đất nước" đánh giá điểm nóng sự kiện 11/9 như thế nào. Nhưng chương trình hôm ấy lại có nội dung nói về việc các chi bộ ở nông thôn tăng cường xây dựng chi bộ gì đó. Bạn muốn xem cái gì thì không có cái ấy. Cái bạn không muốn nghe thì người ta cứ nói cho mà nghe. Dĩ nhiên, miệng lưỡi của ông nhà nước thì vô tội.

Năm 1999 Mỹ tấn công Nam Tư. Trung Quốc đứng ra phản đối. Cái giá của lần ấy là Đại sứ quán Trung Quốc tại Nam Tư bị bắn phá. Suýt nữa thì Trung Quốc lại đứng ra lần nữa. Đoàn tàu văn hoá này của chúng ta có quán tính lớn, chở chúng ta, những kẻ có khiếm khuyết đạo đức, phóng như bay tới điểm chết. Hồi ấy có người còn đề xuất nhân dịp này tấn công Đài Loan, ra tay một lần là xong. Có thể thông cảm với nỗi lòng của các bạn ấy, nhưng bây giờ quả thật không phải là thời cơ thích hợp. Hồi ấy tôi nghĩ, vụ 11/9 chết bao nhiêu người, đều là người vô tội. Cái mất đi là sinh mạng con người, thứ thiêng liêng nhất trên thế gian. Những sinh mạng ấy không có

liên quan với Chính phủ Mỹ. Chúng ta đối xử với người ta với thái độ như vậy, nhưng người ta không dùng thái độ như vậy đối xử với ta. Thảm án Dover có sự tương phản rõ rệt với việc này. Năm 2000, một đoàn người Phúc Kiến vượt biên trái phép ngồi trong xe thùng bịt kín cập cảng Dover lên đất Anh. Vì ngồi mấy chục giờ trong thùng xe thiếu không khí, tất cả đều chết ngạt, chỉ có 2 người sống sót. Khi vụ này bị phanh phui, không một quan chức nào của Đại sứ quán Trung Quốc xuất đầu lộ diện. Cuối cùng dân chúng nước Anh vùng Dover tự phát làm lễ truy điệu và lễ thấp nền tưởng niệm những người đã chết. Rất nhiều trẻ em tham dự, chúng cầm trong tay những thứ đồ chơi chế tạo tại Trung Quốc. Nhân đây xin nói thêm, hiện nay 90% đồ chơi trên thế giới là Made in China. Nhà báo hỏi lũ trẻ: Tại sao các cháu dự lễ truy điệu? Bọn trẻ nói: Họ cũng là người cả mà; các thứ đồ chơi trong tay chúng cháu cầm đây có thể là do những người trong số họ sản xuất. Không một người Trung Quốc nào có mặt trong buổi lễ truy điệu ấy. Thế nào là văn minh, thế nào là không văn minh? Tôi đang suy nghĩ:

Thật là đáng sợ khi người ta ca ngợi khủng bố. Trung Quốc thoát thai từ nền văn hoá giáo dục Trung Hoa, trước hết thờ ơ coi khinh sinh mạng của chính mình, từ đó mới có thái độ coi tính mạng của người khác, nước khác như trò đùa của trẻ con. Bản thân không có quyền quý trọng sinh mạng mình, cũng không cho người khác có cái quyền ấy. Tâm trạng "khán giả" (người Trung Quốc xem hành hình người Trung Quốc) năm xưa từng bị Lỗ Tấn hỏi trẻ phê phán chính là được tôi luyện như vậy đây. Người Trung Quốc xem cảnh giết người khác, không ai không vui mừng phấn khởi. Giai cấp thống trị cổ ý đem người ta ra giết tại nơi đông người. Kẻ bị thống trị thì hưởng thụ tại nơi đông người cái cảm giác khoái trá của kẻ thống trị. Nhất là khi xử tử bằng kiểu từng xẻo, kéo dài ba ngày, người xem đông nghìn nghịt. Cả đến những chủ sạp hàng nhỏ cũng bày hàng ra bán tại đây. Dao phủ còn bán bánh màn thầu dính máu. Trung Quốc ngày nay không có tục từng xẻo nữa. Nhưng xử án tại nơi đông người cũng là sự mở rộng tập quán đó. Người nước ta năm nào đi xem giết 6 nhà chí sĩ của Đoàn Tịch Đồng (người lãnh đạo phong trào Duy tân cuối đời Thanh bị tử

hình (N.D) như đi trầy hội. Với những người như thế, trong cuộc chiến tranh Giáp Ngọ (Chiến tranh Trung-Nhật năm 1894), ta sao mà không mất Đài Loan. Chúng ta là con cháu của những người như thế, nếu lại như cha ông mình thì làm sao mà giải phóng được Đài Loan.

Khi có kẻ xấu hành hung trên xe buýt, những người đi xe đều im thin thít. Dựa vào những con người ấy đi giải phóng Đài Loan ư? Dựa vào họ để thực hiện 4 hiện đại hoá ư? Bạn thực hiện 4 hiện đại hoá rồi thì có lợi gì nhỉ?

Sáng nay khi tập thể dục tôi tranh thủ xem truyền hình, chương trình quảng cáo "Tin tức buổi sáng", sản phẩm nào bán chạy nhất? Đó là cửa chống trộm. Đây là nỗi lo của một dân tộc. Bạn xem đây, nhà chúng ta ở chẳng khác gì cái cũ. Tại Thành Đô, tôi ở căn nhà mấy vị chính uỷ không quân tiền nhiệm từng ở. Tôi vào xem, ôi chao, cứ như vào nhà tù. Cửa sổ, ban công đều bao bọc bằng hàng rào chắn song chống trộm. Tôi bao dỡ bỏ hết.

Hôm nọ đọc một cuốn sách có tên "Trung Quốc có thể nói Không". Tôi bảo, anh có thể nói Không, nhưng anh đứng sau cánh cửa chống trộm mà nói Không; đó chẳng phải là dũng sĩ mà là kẻ hèn nhát. Kiều Lương (Thiếu tướng, nhà văn - N.D) nói chí lý: "Những người yêu nước khi gặp bọn trộm cướp thì lánh mặt nhưng lại dũng cảm đồng dục nói Không với một cường quốc ở nơi xa xăm!" Cần nhìn nhận nước Mỹ một cách khách quan toàn diện. Nước Mỹ là một quốc gia như thế nào? Nhớ lại hồi trẻ từng nghe một câu nói hình dung thành phố Niu Yoóc: Cái tốt nhất trên thế giới và cái xấu nhất trên thế giới cộng lại với nhau thì là Niu Yoóc. Dùng câu ấy để hình dung nước Mỹ ngày nay có thích hợp hay không? Thế hệ quân nhân chúng ta, những quân nhân dám nhận niềm hy vọng tương lai của tổ quốc, vừa không nên làm "phái thân Mỹ", cũng chẳng thể làm "phái chống Mỹ" một cách đơn giản, mà nên làm "phái hiểu Mỹ" chín chắn. Hiểu địch thì mới chiến thắng được kẻ địch. Đánh giá thấp đối thủ tức là đánh giá thấp chính mình. Thác Bạt Đạo (vị vua giỏi thời Nam - Bắc Triều - N.D) đổi tên nước của Nhu Nhiên (thủ lĩnh nước Hãn của Mông Cổ (N.D) thành "Nhu Nhiên" (toàn đời bộ), nhưng chính ông lại bị con đời bộ ấy đánh bại.

Như thế, ông chẳng bằng con sâu con bọ nữa kia. Mỹ không muốn Trung Quốc hùng mạnh, hoàn toàn cũng như Trung Quốc không muốn Mỹ xưng bá. Mỗi quan hệ Trung-Mỹ có xung đột nhưng cũng có lợi ích chung nhất định. Làm thế nào hoá giải xung đột, phát triển lợi ích chung là việc các nhà ngoại giao Trung Quốc hiện nay nên cố gắng làm. Trung Quốc muốn phát triển thì không thể cắt đứt sự đi lại với thế giới. Thế giới hiện nay là đơn cực, chỉ khi nào Mỹ suy sụp thì mới có thể xuất hiện thế giới đa cực. Chúng ta vừa không thể cắt quan hệ với Mỹ lại vừa không thể có quá nhiều kỳ vọng về Mỹ. Hiện nay mà đối đầu với Mỹ thì chưa phải là thời cơ thích hợp nhất. Lợi ích quốc gia nên mãi mãi là nguyên tắc cao nhất cho hành động của chúng ta. Chúng ta cần kiên nhẫn; nhẫn nại không phải là mềm yếu, chỉ có khuất phục mới là mềm yếu. Dĩ nhiên Mỹ không từ bỏ dã tâm tiêu diệt chủ nghĩa xã hội, không muốn Trung Quốc trỗi dậy, không muốn kinh tế Trung Quốc phát triển đi lên. Nhưng cần nhớ cho kỹ: Khi đấu tranh với đối thủ, nhất định phải làm cho đối thủ của anh nhìn thấy tình hình họ không muốn thấy nhất. Người Mỹ muốn người Trung Quốc nội chiến; chúng ta quả thật nội chiến rồi. Họ không trùm chấn mà cười đến nôn ruột thì mới là điều lạ. Lẽ đương nhiên cứ "Nằm gai nếm mật, giấu mình chờ thời" cũng không được. Là một nước lớn, Trung Quốc có thể làm theo cách như một võ hiệp thời xưa ẩn vào núi sâu khổ luyện võ công, chờ khi võ nghệ cao cường rồi tái xuất quyết thắng kẻ địch chăng? Với số dân và tài nguyên của Trung Quốc, đặc biệt là với nền văn hoá của mình, Trung Quốc không thể lớn mạnh như nước Mỹ được, huống chi Mỹ cũng chẳng dừng lại, mà đang tiến lên. Dù sao Mao Trạch Đông nói vẫn chí lý: "Đánh vẫn cứ đánh, đàm vẫn cứ đàm, hòa vẫn cứ hòa." Con người cần khôn ngoan tài trí, đấu tranh ngoại giao lại càng cần khôn ngoan. Phải dắt mũi người ta mà đi chứ đừng bị người ta dắt. Khorútsốp là một tay khôn ngoan. Tôi xin kể cho các bạn nghe chuyện này: Tại một đại hội nọ (Đại hội XX đảng Cộng sản Liên Xô - ND) Khorútsốp ra sức vạch trần và phê phán chế độ chính trị tàn bạo của Stalin. Có người chuyển lên một mẫu giấy chất vấn Khorútsốp: Bản thân Khorútsốp cũng là một thành viên trong tập đoàn quyền lực nòng cốt khi Stalin nắm chính quyền.

Vì sao hồi ấy ông không đứng lên chống lại sự độc đoán của Stalin? Khorútsốp cao giọng đọc nội dung mẫu giấy kia rồi lớn tiếng nói với mọi người: Đây là mẫu giấy của ai thế? Xin người đó đứng ra! Đứng ra nào! ... Bên dưới nhón nháo một lúc nhưng chẳng thấy ai đứng ra cả. Khorútsốp nói: Mọi người xem đây, chúng ta hiện nay dân chủ như thế này, trong tình hình chẳng có gì phải sợ hãi mà ngay cả đồng chí viết mẫu giấy này cũng không dám đứng ra. Vậy hãy nghĩ xem, trong bầu không khí dưới thời Stalin thống trị ấy có người nào dám đứng ra cãi lại Stalin không? Cả hội trường vỗ tay. Chúng ta đấu tranh với Mỹ nên có sự khôn ngoan ấy của Khorútsốp. Khi cần giấu mình chờ thời thì giấu mình đến tận nhà. Như một câu đồng chí Đặng Tiểu Bình năm nào nói với Thủ tướng Canada Trudeau (đại ý): Sự giấu mình chờ thời mà chúng tôi nói bao gồm cả việc không cần giữ thể diện, nhất định phải giữ mối quan hệ với quốc gia phát triển nhất trên thế giới. Ý của đồng chí Đặng Tiểu Bình là Trung Quốc nhất định phải bước cùng nhịp với văn minh thế giới, không thể xa rời nền văn minh thế giới. Trong sự kiện 11/9, trừ một số quốc gia cá biệt, một bộ phận dân chúng Trung Quốc (chứ không phải là chính phủ) đã tỏ ra mình ở cách nền văn minh dòng chính của thế giới một khoảng cách xa nhất. Khi cần đấu tranh thì một tác cũng không nhường. "Sùng bái Mỹ" là không đúng, "thân Mỹ" không đúng, "ghét Mỹ" cũng không đúng. Chính phủ và chính khách Mỹ vừa giống dân chúng Mỹ lại vừa không giống. Bạn cần phải có trí tuệ cao để phân biệt họ. Trong quá khứ, vì để giúp Trung Quốc thoát khỏi ách thống trị thực dân mà Mỹ đánh bại Nhật Bản, họ có cống hiến lớn đối với tiến bộ văn minh của xã hội Trung Quốc. Hai nước Trung- Mỹ không có xung đột lợi ích căn bản. Ngày nay, do lợi ích của Mỹ rải khắp toàn cầu nên 2 nước có xung đột. Nhưng chúng ta vẫn phải lấy tấm lòng đạo đức để bình xét sự vật chứ không thể kích động. Tôi từng nói, đối với Nhật Bản - một nước từng tàn sát mấy chục triệu đồng bào ta mà không chịu nhận sai lầm, vậy mà chúng ta vẫn thường xuyên nói 2 nước "phải đời đời kiếp kiếp

hữu nghị với nhau". Nhân dân Mỹ giúp chúng ta đánh bại Nhật Bản, chúng ta có lý do gì để thù hận?

4- *Điều thực sự đáng sợ ở Mỹ là gì?* Tuy Mỹ có lực lượng quân đội mạnh nhất, khoa học kỹ thuật tiên tiến nhất trên thế giới, nhưng tôi cho rằng điều này không đáng sợ. Nghe nói máy bay tàng hình của Mỹ bay qua bay lại Trung Quốc rất tự do, nhưng điều này cũng không có gì đáng sợ. Điều đáng sợ không phải là những thứ này. Năm 1972, khi tôi đang theo học ở trường Đại học Vũ Hán, trong giờ chính trị, thầy giảng: "Nước Mỹ là đại diện cho nhà nước tư bản chủ nghĩa thối nát, suy tàn, đã gần đất xa trời, đang thoi thóp". Tôi – một sinh viên công nông binh, khoác trên mình bộ quân phục, lập tức đứng dậy, phản bác: "Thưa thầy, em thấy thầy nói không đúng ạ. Tuy Mỹ không giống như Trung Quốc là mặt trời mọc vào lúc 8, 9 giờ sáng, nhưng nó cũng không phải là ánh chiều tà, mà là mặt trời giữa trưa ạ". Thầy tái mặt, ấp úng nói: "Câu sinh viên này, làm sao cậu dám nói câu đó?". Thầy không hỏi tôi vì sao tôi lại nói như thế, mà thầy lại dùng từ "dám". Ai cũng có thể thấy được ý của thầy. Chính nhà nước tư bản chủ nghĩa thối nát, suy tàn ấy lại đã lãnh đạo một cuộc khoa học kỹ thuật mới nhất trên thế giới vào những năm 90 thế kỷ 20. Tôi tốt nghiệp đại học đúng vào lúc cải cách mở cửa. Tôi lại có một quan điểm: Mỹ là nước do rất nhiều người không yêu tổ quốc mình tạo nên, nhưng họ đều rất yêu nước Mỹ. Lúc đó, rất nhiều nhà lãnh đạo vừa mắng chửi Mỹ, vừa cho con cái sang Mỹ. Điều này có sự tương phản rất lớn! Nói một thôi, một hồi, nhưng điều đáng sợ ở Mỹ là ở đâu? Bản thân tôi cảm thấy có 3 điểm:

Một là, không thể coi thường thể chế anh tài của Mỹ. Chế độ cán bộ, cơ chế tranh cử của Mỹ có thể bảo đảm chắc chắn các nhà quyết sách đều là anh tài. Bi kịch của nhà nước Trung Quốc chúng ta là lớn ở cấp nhà nước, nhỏ ở cấp đơn vị, trong đa số tình hình, người có tư tưởng thì không có quyền quyết sách, người có quyền quyết sách thì không có tư tưởng, có đầu óc thì không có địa vị, có địa vị thì không có đầu óc. Nước Mỹ ngược lại hẳn, cơ chế hình thức của họ đưa những anh tài lên vị thế, đầu nhất, họ

không mắc sai lầm; thứ hai, họ ít phạm sai lầm; thứ ba, nếu mắc sai lầm, họ có thể nhanh chóng sửa sai. Còn chúng ta thì mắc sai lầm, thường xuyên mắc sai lầm, nếu mắc sai lầm thì rất khó sửa sai. Mỹ dùng Đài Loan nhỏ bé để kiềm chế Trung Quốc đúng nửa thế kỷ. Nước cờ họ đi thật linh hoạt, thần kỳ! Một Đài Loan làm thay đổi tình hình chính trị quốc tế Đông Á. Điều khiến tôi lo ngại nhất là khung chiến lược phát triển của Trung Quốc trong thế kỷ mới sẽ vì Đài Loan mà thay đổi.

Hiện nay, đối với một dân tộc hùng mạnh, tầm quan trọng của lãnh thổ giảm mạnh, đã chuyển từ việc theo đuổi lãnh thổ sang theo đuổi sức mạnh quốc gia. Người Mỹ không có nhu cầu lãnh thổ đối với bất kỳ nước nào. Mỹ chẳng quan tâm đến lãnh thổ, tất cả những gì mà họ làm trong thế kỷ 20 là tạo danh thế, tại sao gọi là tạo danh thế? Ngoài kinh tế hùng mạnh ra, chính là lòng dân chứ còn gì nữa! Có được lòng dân thì nhà nước mới có sức hội tụ, lãnh thổ bị mất rồi có thể lấy lại được; không có lòng dân thì có thể khẳng định rằng lãnh thổ mà chúng ta có sẽ bị mất. Có nhà lãnh đạo quốc gia chỉ nhìn một cách thiển cận, còn Mỹ luôn luôn có cách nhìn xa trông rộng. Chính vì thế, sau khi kết thúc cuộc Đại chiến thế giới thứ Hai, mỗi lần xảy ra sự việc mang tính toàn cầu quan trọng, vị thế của Mỹ đều được tăng lên. Nếu chúng ta bị họ dắt mũi, thì có thể mất hết mọi con bài chiến lược. Tôi nhiều lần nói trọng tâm chiến lược của Mỹ không thể chuyển sang châu Á, song điều đó không có nghĩa là Mỹ không bao vây Trung Quốc. Rất nhiều bạn chỉ nhìn thấy Mỹ bao vây Trung Quốc về quân sự, cũng như rất nhiều người chỉ thấy khoảng cách chênh lệch về khoa học kỹ thuật và trang bị vũ khí giữa hai nước, mà chưa nhìn thấy sự mất cân bằng về chiến lược lớn, nhất là trên tầng nấc ngoại giao nghiêm trọng hơn, so với sự lạc hậu về trang bị. Ngoại giao của Trung Quốc đối với Mỹ hoặc là có biện pháp mà không có ranh giới, hoặc là có chi tiết mà không có toàn cục.

Sau vụ 11/9, Mỹ nhanh chóng chiếm Ápganixtan trong vòng 2 tháng, từ phía Tây bao vây Trung Quốc. Sức ép quân sự của Nhật Bản, Đài Loan,

Ân Độ cũng chẳng giảm đi. Xem ra chúng ta đã giành được một số lợi ích trước mắt từ vụ 11/9, song các lợi ích đó không quá 1-2 năm có thể mất đi. Tôi cho rằng bao vây chiến lược đối với Trung Quốc là một kiểu khác, không phải là quân sự mà là siêu quân sự. Bạn xem đây, mấy năm gần đây các nước xung quanh Trung Quốc tới tấp thay đổi chế độ xã hội, biến thành cái gọi là nhà nước "dân chủ". Nga, Mông Cổ, Cadắcxtan đều đã thay đổi, cộng thêm các nước trước đây như Hàn Quốc, Philippin, Indônêxia v.v..., đối với Trung Quốc, những đe dọa này còn ghê gớm hơn mỗi đe dọa về quân sự. Đe dọa về quân sự có thể là hiệu ứng ngắn hạn, còn việc bị cái gọi là các nhà nước "dân chủ" bao vây là hiệu ứng dài hạn.

Hai là, sự độ lượng và khoan dung của nước Mỹ. Bạn nên sang châu Âu, sau đó sang Mỹ, bạn sẽ thấy một sự khác biệt lớn: Sáng sớm, các đường phố lớn ở châu Âu chẳng có người nào cả, còn tại Mỹ sáng sớm các phố lớn, ngõ nhỏ đều có rất nhiều người tập thể dục, thậm chí cả ngày như thế. Tôi có một câu nói: Tập thể dục là một phẩm chất, tập thể dục đại diện cho một kiểu văn hóa khí thế hùng hục đi lên. Một quốc gia có sức sống hay không, chỉ cần xem có bao nhiêu người tập thể dục là biết. Người Mỹ có thể lấy quốc kỳ làm quần lót để mặc. Hồi ở Mỹ, tôi có mua một chiếc quần cộc cò sao vạch. Tôi thường xuyên mặc chiếc quần ấy. Tôi mặc nó là để khinh miệt, là để trút giận, là một dạng trút sự bức bối và thỏa mãn về tâm lý. Người Mỹ mặc nó là sự trêu chọc bốn cột, bản chất khác. Người Mỹ có thể đốt quốc kỳ nước mình ngoài phố. Đới Húc (đại tá không quân, người viết nhiều chuyên mục quân sự, chính trị) nói: Nếu một quốc gia có thể đốt cả quốc kỳ của mình thì anh còn có lý do gì đi đốt quốc gia ấy nữa?

Ba là, sức mạnh vĩ đại về tinh thần và đạo đức. Đây là điều đáng sợ nhất. Vụ 11/9 là một tai nạn. Khi tai họa ập xuống, thể xác ngã xuống trước tiên, nhưng linh hồn vẫn đứng. Có dân tộc khi gặp nạn, thể xác chưa ngã mà linh hồn đã đầu hàng. Trong vụ 11/9, có xảy ra 3 sự việc đều có thể khiến chúng ta qua đó nhìn thấy sức mạnh của người Mỹ. Thứ nhất, sau khi phần lớn tòa nhà Thương mại thế giới bị máy bay đâm vào, lửa cháy bùng

dùng, tình thế ngàn cân treo sợi tóc, khi mọi người ở tầng trên qua cửa thoát hiểm chạy xuống phía dưới, tình hình không rối loạn lắm. Người ta đi xuống, lính cứu hỏa xông lên trên. Họ nhường lối đi cho nhau mà không đâm vào nhau. Khi thấy có đàn bà, trẻ con hoặc người mù tới, mọi người tự động nhường lối đi để họ đi trước, thậm chí còn nhường đường cho cả một chú chó cảnh. Một dân tộc tinh thần không mạnh mẽ tới mức nhất định thì dứt khoát không thể có hành vi như vậy. Đứng trước cái chết vẫn bình tĩnh như không, e rằng không phải là thánh nhân thì cũng gần là thánh nhân. Việc thứ hai, hôm sau ngày 11/9, cả thế giới biết vụ này do bọn khủng bố người Arập gây ra. Rất nhiều cửa hàng, tiệm ăn của người Arập bị những người Mỹ tức giận đập phá. Một số thương nhân người Arập cũng bị tấn công. Vào lúc đó, có khá nhiều người Mỹ tự phát tổ chức đến đứng gác trước các cửa hiệu, tiệm ăn của người Arập hoặc đến các khu người Arập ở để tuần tra nhằm ngăn chặn xảy ra bi kịch tiếp theo. Đây là một tinh thần thế nào nhỉ. Chúng ta thì từ xưa đã có truyền thống trả thù. Thành Đô nơi tôi ở, ngày xưa sau khi Đặng Ngải chiếm được Thành Đô, con trai của Bàng Đức đã giết sạch già, trẻ, gái, trai gia đình Quan Vũ. Trả thù đầm máu, lịch sử loang lỗ vết máu không bao giờ hết. Việc thứ ba, chiếc máy bay Boeing 767 bị rơi ở Pennsylvania vốn dĩ bị không tặc dùng để đâm vào Nhà Trắng. Sau đó hành khách trên máy bay vật lộn với bọn khủng bố nên mới làm máy bay rơi. Vì lúc đó họ đã biết tin tòa Thương mại thế giới và Lầu Năm Góc bị máy bay đâm vào nên họ quyết định không thể không hành động, phải đấu tranh sống chết với bọn khủng bố.

Cho dù trong tình hình ấy, họ còn làm một chuyện thế này: Quyết định biểu quyết thông qua có nên chiến đấu với bọn khủng bố hay không. Trong giờ phút giữa sự sống và cái chết ấy, họ cũng không áp đặt ý chí của mình lên người khác. Sau khi toàn thể mọi người đồng ý, họ mới đánh bọn không tặc. Dân chủ là gì? Đây chính là dân chủ. Quan niệm dân chủ đã thấm vào sinh mạng, vào máu và xương cốt của họ. Một dân tộc như thế mà không bang chấp chính trị lại bang chính trị là một dân tộc như thế không thống

trị thế giới thì ai có thể thống trị thế giới. Tôi thường có ý nghĩ quái lạ như thế này: Những vũ khí và khoa học kỹ thuật tối tân nhất và lực lượng vũ trang mạnh nhất trên thế giới nếu nằm trong tay những người như thế là rất thích hợp. Đương nhiên là tốt hơn nằm trong tay người Nhật, người Libi, người Irắc. Cho dù nằm trong tay chúng ta thì chúng ta có thể làm gì, điều đó cũng chưa thể biết. Nước Mỹ, quốc gia có rất nhiều kinh nghiệm thành công, đáng để chúng ta tham khảo học tập. Sau vụ 11/9, Mỹ không thành lập Ủy ban 11/9, không lập Bộ Chỉ huy ứng phó tình trạng khẩn cấp. Tôi cực lực phản đối những thứ không thực tế. Sau khi đến không quân Thành Đô, tôi chủ trương hoặc không hợp hoặc ít hợp hành. Cuộc hợp nào không thể không hợp thì hợp ngắn thôi. Tôi đến không quân Thành Đô, điều đầu tiên phải làm là thay đổi việc học tập của các ủy viên thường vụ thành tự học. Cầm văn kiện đọc thì học được cái gì kia chứ. Tôi đang đấu tranh với thể lực thói quen. Sức mạnh của cá nhân tôi có hạn, nhưng không thể không đấu tranh. Dù cho sút đầu mẻ trán cũng không nản lòng. Chẳng hạn, khi xuống đơn vị tôi thường không ăn cơm, chỉ cần có thể về trong một ngày, tôi đều đem theo lương khô, tôi không ăn ở đơn vị. Khi tôi đến sư đoàn 33, ở quân khu không quân Bắc Kinh cũng như vậy. Nếu đánh phải ăn, tôi chỉ ăn đơn giản thôi. Tuy nói uống một hai chén rượu chưa đủ làm đỏ cò đỏ, một bữa cơm chưa thể mất giang sơn, nhưng quá nhiều, sẽ rất lãng phí, dần dần tích tiểu thành đại thì khó nói. Có người nói đánh Đài Loan không cần dùng vũ khí gì mới cả, chỉ cần phái mấy "cán bộthực sự" lên đảo ăn nhậu ở đó 2 hay 3 năm gì đó, đảm bảo chắc chắn sẽ ăn hết của họ. Có một câu chuyện cười nói về chuyện hợp hành, có một cục trưởng, bị bệnh sắp qua đời, nhưng không trút được hơi thở cuối cùng. Vợ ông nói, các con đều đến đông đủ rồi, ông yên tâm mà lên đường đi, không được, chưa chết được. Vợ ông lại nói, mọi việc đều thu xếp ổn thỏa rồi, ông yên tâm mà lên đường đi, không được, chưa chết được. Vợ ông lại nói, tài sản trong nhà đều thu xếp xong rồi, ông đi đi, không được. Sau đó có mỗi thư ký là tương đối hiểu ông, lại gần khế nói vào tai ông: "Cục trưởng, mọi

người đến đông đủ rồi, họp thôi." Cục trưởng mãn nguyện rồi nhắm mắt. Đương nhiên, câu chuyện này chỉ là bịa ra thôi, nhưng cho thấy sự chán ghét, phản cảm của mọi người đối với thói quen đó.

Sự kiện 11/9 không những là cơ hội của Mỹ, mà còn là cơ hội của Trung Quốc. Làm không tốt, Trung Quốc chính là vật hy sinh lớn nhất của sự kiện này. Mấu chốt là nắm bắt như thế nào, khi mà toàn thế giới đều đối mặt với việc lập lại trật tự. Nghiên cứu nước Mỹ, chúng ta nên nắm bắt nội hàm thực sự của nó. Không thể chỉ xem cái nhỏ, mà phải xem cái lớn. Có một câu nói hay: thường bàn luận về khuyết điểm của người khác, bạn là một kẻ có trình độ đạo đức thấp; thường bàn luận về khuyết điểm của nhân loại, bạn là một nhà tư tưởng.

Hôm nay, giảng cho các bạn hơn 3 giờ đồng hồ, mục đích của tôi và mục đích mà tôi đang theo đuổi là sự giải phóng nhân loại. Tôi tin tưởng, hôm nay, tôi đến giảng bài cho các bạn, thà là tôi quen các bạn, còn hơn, là các bạn quen tôi. Tôi rất rộng lượng, và muốn truyền đạt tất cả những gì tôi biết cho các bạn. Trước mặt các bạn, tôi giải bày hết tâm tư của tôi. Đặc biệt ở phần cuối tôi có nói về cách nhìn nhận của tôi đối với phương Tây và Mỹ, nhưng không hề rời khỏi chủ đề chính của buổi nói chuyện hôm nay. Có hai điều tôi cần bổ sung thêm một chút, thứ nhất, tôi là một kẻ chủ nghĩa dân tộc thuần túy. Tất cả những gì tôi nói, đều muốn tốt cho đất nước, cho dân tộc của mình. Trong bất kỳ hoàn cảnh nào, tôi đều lấy lợi ích dân tộc làm lợi ích cao nhất. Vì lợi ích đó mà tôi có thể đầu rơi máu đổ, thịt nát xương tan. Trong tâm trí tôi thường lưu giữ một hình ảnh của chiến tranh Triều Tiên; mùa Đông năm 1951, bố tôi và bộ đội ở đó tấn công quân Mỹ. Vì vũ khí không bằng quân Mỹ, cần phải mai phục để tiếp cận quân địch ở khoảng cách gần nhất trong đêm. Một đại đội lặng lẽ mai phục cả đêm. Đêm đó, tuyết rơi rất dày, trời lạnh. Đến sáng, tiếng kèn xung phong của quân ta nổi lên, hơn 100 chiến sỹ đang mai phục không ai bật dậy. Thì ra tất cả họ đều bị đóng băng mà chết. Đến chết họ vẫn giữ vững đội hình chiến đấu. Sau này, Chủ tịch Mao Trạch Đông nghe báo cáo về chuyện

này, ông lập tức bỏ mũ xuống, đứng nghiêm, không nói rất lâu. Năm 1962, trong cuộc chiến tranh phản kích tự vệ biên giới Trung-Ấn, quân ta tiêu diệt một đội quân của Ấn Độ, năm đó, đội quân này từng đặt trong hàng lối quân đội Anh, từng tham gia Chiến tranh nha phiến lần thứ hai, từng đốt cháy vườn Nguyên Minh. Sau khi Chủ tịch Mao Trạch Đông nhận được điện báo, vô cùng tức giận, đập bàn đứng dậy, nói: “quốc nhục trăm năm!” Đồng thời, các đồng chí còn cần nhận thấy, tình hình trong nước của Trung Quốc không giống với phương Tây. Tuy có một số sự việc đã nhìn thấy, nhưng không thể một sớm một chiều. Có một số sự việc vẫn chưa nhìn thấy. Ví dụ, mấy ngày trước, trong lúc đang tranh cử, Thủ tướng Đức Gerhard Schroeder chỉ vì một vấn đề nhỏ suýt nữa thua trận. Vấn đề là gì? Đó là ông ta đã nhuộm tóc. Ở nước ta, chuyện nhuộm tóc đã là gì? Yêu cái đẹp, ai chẳng yêu. Yêu sự trẻ trung, ai chẳng vậy. Dường như không có lãnh đạo nào của chúng ta không nhuộm tóc. Nhưng ở phương Tây thì không được. Bởi các lãnh đạo nhuộm tóc nghĩa là đang cho người ta xem về bề ngoài, là biểu hiện của sự không chân thực, là lừa gạt, dối trá. Và chính trị gia làm như vậy, sẽ bị đặt dấu hỏi. Có thể thấy, họ khát khe đến nhường nào!

Hôm nay, lần đầu tiên gặp mặt với các cán bộ cấp tiểu đoàn trở lên ở căn cứ Côn Minh, tôi nói nhiều như vậy với thái độ vô cùng thẳng thắn, mạnh dạn, đây đều là thành quả nghiên cứu của tôi, tôi tự chịu trách nhiệm trước lời nói của mình. Chỗ nào nói đúng, các bạn hãy ghi nhớ trong lòng, chỗ nào nói sai, các bạn coi như nghe tai bên này, cho ra tai bên kia, mồm mỉm cười cho qua, đừng cho là chuyện gì cả. Mỗi một con người đều là một cá thể, mỗi một cá thể đều là tự do. Tôi không thể áp đặt tư tưởng của tôi cho các bạn, và càng không thể yêu cầu thống nhất tư tưởng của các bạn vào một tư tưởng nào đó, đó là chuyện không thể, nhưng chúng ta vẫn muốn theo đuổi khả năng đó, đây là chuyện vô cùng hảo huyền. Trên thực tế, không thể làm được. Tôi xin tạm dừng ở đây. Xin cảm ơn các bạn!./.

TRUNG QUỐC: CHƯA ĐẾN LÚC TỪ BỎ PHƯƠNG CHÂM CHIẾN LƯỢC “GIẤU MÌNH CHỜ THỜI”

TTXVN (Bắc Kinh 5/10)

Từ gần một năm nay tình hình thế giới và Trung Quốc đã thay đổi, đặc biệt gần đây Trung Quốc đối đầu với Mỹ trong rất nhiều vấn đề, phương châm chiến lược “giấu mình chờ thời” một lần nữa trở thành tiêu điểm được dư luận quan tâm. Có người cho rằng giấu mình chờ thời là phương châm chiến lược do Đặng Tiểu Bình đề ra cách đây 20 năm đã lỗi thời, nay cần phải tìm phương châm chính sách mới để thay thế. Thậm chí có người còn quả quyết Chính phủ Trung Quốc có thái độ cứng rắn trong các vấn đề như biến đổi khí hậu, vấn đề Nam Hải (Biển Đông), Hoàng Hải v.v. như vậy cũng giống như không còn “giấu mình chờ thời”. Nếu thế, cần phải xem xét chiến lược “giấu mình chờ thời” như thế nào? Trung Quốc có còn phải “giấu mình chờ thời” nữa hay không? Nếu cần thì phải “giấu mình chờ thời” như thế nào? Về vấn đề này, học giả Lưu Kiến Phi, Giáo sư – Phó viện trưởng Viện chiến lược quốc tế thuộc Trường đảng trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc có bài viết trên tạp chí “Hoàn cầu” số 18, ra ngày 16/9/2010 cho rằng hiện nay hoàn toàn chưa đến lúc Trung Quốc có thể từ bỏ chiến lược “giấu mình chờ thời”. Dưới đây là nội dung bài viết của Lưu Kiến Phi

Muốn trả lời những câu hỏi nói trên, trước hết phải làm rõ thực chất tinh thần của chiến lược “giấu mình chờ thời” được đề ra từ cuối thập niên 80 đầu thập niên 90 thế kỷ trước, khi đó 7 nước phương Tây liên minh chế tài Trung Quốc, các nước Đông Âu dồn dập thay cờ đổi hiệu, nền chính trị Liên Xô rồi rên cựa độ, đang ở vào đêm trước của sự tan rã. Phương Tây cao giọng hò hét “không đánh mà thắng”, “Chủ nghĩa Cộng sản thất bại nặng nề”, “lịch sử kết thúc”, đồng thời có mưu đồ thừa “thắng” tiến công khiến cho xung đột ở Liên Xô và các nước (xã hội chủ nghĩa) Đông Âu

nhanh chóng lan ra cả thế giới, thực hiện “tự do dân chủ hóa” khắp hoàn cầu. Trung Quốc lúc đó đứng trước hoàn cảnh “thôi thúc thay đổi chính trị bằng sức ép” nghiêm trọng của phương Tây. Trước tình thế như vậy, một số đồng chí ở trong nước và trong đảng mất phương hướng, có người còn đề xuất Trung Quốc phải nắm giữ ngọn cờ lãnh tụ của phong trào cộng sản quốc tế, thay thế Liên Xô trở thành trung tâm của phong trào cộng sản quốc tế, tiến hành cuộc đấu tranh trực diện với phương Tây. Thậm chí, có người còn chủ trương rằng Trung Quốc phải trở lại đề xướng cuộc đấu tranh giai cấp như là cương lĩnh cơ bản, ít nhất cũng phải coi trọng cả đấu tranh giai cấp và xây dựng kinh tế là “hai nhiệm vụ chiến lược” cùng phải thực hiện đồng thời. Có thể giả định rằng nếu cứ theo hướng đó thì cuối cùng sẽ đi đến kết cục kiêu gì. Trong bối cảnh hệ trọng như vậy, Đặng Tiểu Bình đã đề xuất phương châm chiến lược “giấu mình chờ thời” với ý nghĩa “giấu kín ý thức hệ”, trong bóng tối tạo điều kiện xây dựng kinh tế chờ thời.

Nhiệm vụ quan trọng hàng đầu khi đó là tiếp tục cải cách mở cửa, phát triển kinh tế, nhanh chóng hiện đại hóa, phải giữ quan hệ tốt với thế giới, nhất là với các nước phát triển phương Tây. Nếu gây đối kháng về ý thức hệ, chắc chắn sẽ làm xấu đi quan hệ với phương Tây và xấu đi môi trường bên ngoài đang rất cần thiết để Trung Quốc cải cách mở cửa. Hơn nữa, nếu tiến hành cuộc đấu tranh ý thức hệ với phương Tây trong tình thế ta yếu Tây mạnh, chắc chắn sẽ không thể đi đến được kết quả gì.

Khi Đặng Tiểu Bình đề ra chiến lược “giấu mình chờ thời”, còn có một số từ ngữ liên quan như “lặng lẽ quan sát, giữ vững trận địa, bình tĩnh ứng phó, giới về phòng thủ, quyết không đi đầu”. Muốn lý giải về “giấu mình chờ thời” phải gắn với những từ ngữ nói trên. Với tư cách là một phương châm chiến lược, thực chất của tinh thần “giấu mình chờ thời” là: Tập trung sức lực và trí tuệ thực hiện mục tiêu đã định, nhìn về lợi ích cốt lõi và lâu dài, không để những lợi ích thứ yếu gây rối rắm, ảnh hưởng lợi ích trung tâm, không vì cuộc đấu tranh vì những mục tiêu thứ yếu mà ảnh hưởng đến việc thực hiện mục tiêu chủ yếu, vì thế Trung Quốc không gây

đôi đầu về ý thức hệ với phương Tây, giữ tư thế vừa phải, không đi đầu, không tranh bá, không xung bá trong các công việc quốc tế. Trong tư thế như vậy, Trung Quốc phải có được “một phần kết quả” trong các công việc của thế giới.

Ở đây, cần phải nhấn mạnh yếu tố “giới về phòng thủ”. Yếu tố này là đặt dưới tiền đề “giấu mình chờ thời” nên chỉ có thể giữ ở mức hạn chế, hành động có lựa chọn, không thể hành động tùy ý hay hành động một cách toàn diện, tất nhiên như vậy cũng không phải là không có triển vọng. Trong hoàn cảnh “Tây mạnh ta yếu” như vậy, Trung Quốc rất khó có nhiều hành động trên vũ đài quốc tế, hơn nữa xu thế “Tây mạnh ta yếu” lại không phải trong chốc lát, đồng thời tiến trình hiện đại hóa của Trung Quốc cũng lâu dài, vì thế “giấu mình chờ thời” chính là phương châm cần phải thực hiện lâu dài để chỉ đạo chiến lược quốc tế của Trung Quốc.

Từ 20 năm nay Trung Quốc vẫn luôn giữ phương châm chiến lược “giấu mình chờ thời”. Cần phải nói rằng đó là chủ trương đúng đắn và thành công, nhưng khi thực lực của Trung Quốc tăng lên, lại luôn có người thắc mắc, nghi ngờ chiến lược “giấu mình chờ thời”. Đặc biệt mấy năm gần đây, trong quá trình đối phó với cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu, Trung Quốc tỏ ra có hiệu quả, đi đôi với hiện thực đó là so sánh thực lực giữa Trung Quốc với các nước phát triển phương Tây ngày càng rút ngắn, hơn nữa tổng lượng GDP ngày một tăng, đứng thứ hai thế giới. Những thành công này dường như đã cung cấp thêm luận cứ mạnh mẽ cho những người thắc mắc chiến lược giấu mình chờ thời. Đồng thời “Thuyết về mô hình Trung Quốc thách thức một mặt một còn với mô hình phương Tây”, “Thuyết cải cách mở cửa đã đến đường cùng” cũng xôn xao khắp chốn.

Tác giả bài viết cho rằng mặc dù Trung Quốc phát triển thành công lớn, mô hình Trung Quốc cũng rất thành công, khoảng cách thực lực giữa Trung Quốc và phương Tây thu hẹp rõ rệt, nhưng hoàn toàn vẫn chưa đến lúc có thể từ bỏ phương châm chiến lược “giấu mình chờ thời”. Đó là chưa nói đến thực lực của Trung Quốc trên thực tế vẫn còn cách phương Tây rất

xa. Cứ lấy ví dụ như nước Mỹ, trong rất nhiều phương diện như kinh tế, quân sự, khoa học công nghệ, ảnh hưởng quốc tế v.v., Trung Quốc đều có khoảng cách lớn. Chỉ riêng về kinh tế, dù tổng lượng GDP của Trung Quốc đứng thứ hai thế giới nhưng cũng chỉ bằng khoảng 1/3 GDP của Mỹ.

Về lĩnh vực chính trị, mô hình Trung Quốc thành công được cả thế giới công nhận nhưng không phải tất cả các nước đang phát triển đều muốn học theo. Cách đây không lâu, tác giả bài viết có dịp đi thăm một số nước vùng Caribe, qua đó đã cảm nhận sâu sắc được rằng những nước đó chỉ sẵn sàng hợp tác kinh tế với Trung Quốc chứ không muốn bàn về chính trị. Các nước này đều khẳng định và thỏa mãn với mô hình phát triển và chế độ chính trị mà họ đã và đang áp dụng. Trong các nước đang phát triển tương đối thành công, một số nước tỏ ra thống nhất với phương Tây về ý thức hệ và quan niệm giá trị.

Đương nhiên “giấu mình chờ thời” không phải là bài xích thái độ và tư thế chủ động hơn, tích cực hơn mà Trung Quốc vận dụng với đã thay đổi thực lực và lợi ích đã mở rộng. Trên thực tế, Chính phủ Trung Quốc đang làm như thế nhưng đó là việc hoàn toàn khác với từ bỏ chiến lược “giấu mình chờ thời”. Trung Quốc có thể “có hành động nhiều hơn” hoặc “có hành động tích cực hơn” nhưng không thể từ bỏ “giấu mình chờ thời” như một tiền đề lớn./.

HẾT